

فیش منبر؛ دعا در نظر زوج بهشتی

ویژه ایام فاطمیه

حضرت زهرا سلام الله علیها خطاب به غاصبین حق امیرالمؤمنین ع فرمودند: **وَاللَّهِ ... لَوْلَا إِنِّي أَكْرَهُ أَنْ يُصِيبَ الْبَلَاءُ مَنْ لَادَنْبَ لَهُ، لَعَلِمْتَ أَنِّي سَاءُ قُسِيمٌ عَلَى اللَّهِ ثُمَّ أَجِدُهُ سَرِيعَ الْإِجَابَةِ.** (اصول کافی: ج ۱، ص ۴۶۰)

ترجمه: سوگند به خداوند، اگر نمی ترسیدم که عذاب الهی بر بی گناهی، نازل گردد؛ متوجه می شدم که خدا را قسم می دادم و نفرین می کردم. و می دیدی چگونه دعایم سریع مستجاب می گردید.

انسان معصوم سریع الاجابه است؛ زیرا گناه، مانع اجابت دعاست و معصومین علیهم السلام از گناه به دورند. امیرالمؤمنین علی (ع) فرمودند: «لَا تَسْتَبِيحُ إِجَابَةَ دُعَايِكَ وَ قَدْ سَدَدْتَ طَرِيقَهُ بِالذُّنُوبِ» وقتی با گناه، راه اجابت دعایت را بستی، دیگر از تأخیر در اجابت گلايه مند مباش! همچنین فرمودند: «المعصية تمنع الاجابه» معصیت، مانع اجابت دعاست.

حضرت امیر(ع) در دعای کمیل می فرمایند: «اللهم اغفر لي الذنوب التي تحبس الدعاء» گناه، موجب حبس دعا و مانع بالا رفتن آن می شود. از مفهوم دعای حضرت استفاده می شود که استغفار، این نقص را جبران می کند. نتیجه آن که گناه مانع اجابت دعاست. معصوم گناهی ندارد تا مانع استجاب دعا او شود. از طرفی دیگر، معصومین ع دائما در حال استغفار و رجوع به حضرت حق هستند؛ لذا شدت اتصال بین آنها و خداوند برقرار است و دعای آنها مستجاب است.

حضرت زهرا سلام الله علیها انسان معصوم و حجت بر حجج الهی است. همه معصومین، حجت خداوند بر مردم هستند و فاطمه سلام الله علیها حجت خداوند بر ائمه علیهم السلام هستند؛ امام حسن عسکری ع فرمودند: «نحن حجج الله على الخلق و جدتنا فاطمة حجة الله علينا»^۱ پس وقتی فاطمه سلام الله علیها حجت بر معصومین اس، عصمت او بالاتر از بقیه معصومین است؛ به همین دلیل ایشان عصمت کبری هستند. پس دعای ایشان، سریع الاجابه است.

از طرفی دیگر به دلیل این که معصومین علیهم السلام اراده خود را در اراده الهی فانی نموده اند و هرچه خدا خواسته و اراده کرده آنها تبعیت نموده اند در مقابل، خداوند متعال نیز هرچه آنها اراده کنند، همان را افاضه می فرماید.

^۱ المجالس المرضیة فی الأيام الفاطمیة، ص ۶۴

نتیجه آن که معصومین علیهم السلام سریع الاجابه هستند و هرگاه دعا کنند بلافاصله اجابت می شود.

اما اهل بیت علیهم السلام آنقدر خویشتندار هستند که به راحتی نفرین نمی کنند و اگر در جایی بخواهند نفرین کنند، تمام جوانب کار را می سنجند. ما در همه جنبه ها از جمله در این جنبه باید اهل بیت علیهم السلام را الگو قرار دهیم. گاهی ممکن است به دلیل ظلمی که به ما شده، از کسی خشمگین شویم. برخی از ما در چنین مواردی نفرین هایی به ظالم می کنیم که آن نفرین، خود مصداقی از ظلم است؛ مثلاً می گوییم ان شاء الله داغ بچه اش را ببیند، ان شاء الله خانواده اش چنان و چنان بشوند. این نفرین ها مصداق ظلم و بی عدالتی است. آن فرد به ما ظلم کرده، چرا تاوان ظلم او را باید فرزند و خانواده اش پردازند؟ در اینجا مظلوم تبدیل به ظالم می شود و چه بسا خود باید عقوبت پس دهد.

در چنین حالتی باید به خدای عادل پناه برد. ما نمی دانیم عقوبت عادلانه ظالم چیست و ممکن است در مقام درخواست عقوبت، از حدود تعدی کنیم؛ اما اگر آن را به خدا بسپاریم خداوند عادل، خود، بهترین انتقام را از او خواهد گرفت. حضرت امیر ع می فرمایند: «يَوْمُ الْمَظْلُومِ عَلَى الظَّالِمِ أَشَدُّ مِنْ يَوْمِ الظَّالِمِ عَلَى الْمَظْلُومِ»^۲ روزی که انتقام مظلوم از ظالم گرفته می شود شدیدتر از روزی است که ظالم به مظلوم ظلم نموده است.

البته این به معنای آن نیست که جلوی ظلم ظالم را نگیریم. کسی که می تواند جلوی ظلم ظالم را بگیرد و نگیرد، در ظلم او شریک است. حتی قرآن کریم برای مقابله با ظالم اجازه می دهد ظلم او را برملا کرد؛ «لا يحب الله الجهر بالسوء من القول إلا من ظلم» (نساء/ ۱۴۸) اما در مقابله با ظالم نیز باید مراقب بود از حدود تعدی نکنیم و خود، مرتکب ظلم نشویم.